

Veckans växt v. 2 2012

Hundrova *Bryonia alba* L.

Tavla 59 ur Nordens Flora:
Hundrova *Bryonia alba*

Hundrovan är en slingrande flerårig ört ur gurkväxtfamiljen *Cucurbitaceae*. Man ser den sällan idag, men den är en del av vår kulturhistoria. Den är känd sedan medeltiden, och man vet den har odlats i Sverige åtminstone sedan 1600-talet.

Det var främst som medicinalväxt den användes under medeltiden och framåt, till exempel för att bota vattusot, gikt, reumatism och epilepsi, och som laxativ och kräkmedel. Den kunde också användas i magiska syften. På grund av rotens utseende användes hundrovan som en förfälskning av alruneroten, eller mandragoran, en då populär växt som bland annat ansågs bringa lycka åt sin ägare. Man har också planterat hundrova i trädgårdarna för att hålla blixten, häxor och andra oönskade varelser borta från hemmen.

Under 1800-talet slutade man använda hundrova som medicinalväxt, den användes istället som spaljeväxt, men under 1900-talet upphörde odlingen. Idag kan man i södra Sverige finna sällsynta kvarstående eller förvildade exemplar och bestånd, även i Dalarna har man funnit exemplar.

Forskare har intresserat sig för hundrovan, främst roten som bland annat innehåller cucurbitaciner. Den ovanjordiska delen är mycket rik på flavonider. Man har studerat cucurbitacinernas effekt mot cancer tumörer, och några av cucurbitacinerna har visat mer eller mindre cytotoxisk effekt. Inom homeopatin används hundrova i läkemedel t.ex för cancerpatienter och patienter med nedsatt immunförsvar, mot reumatism och ischias. Hundrovan är dock giftig, den innehåller t.ex. cucurbitacinglykosider som kan ge kräkningar, njurskador, yrsel och i allvarliga fall andningsförslamning.

Hundrovans rot kan bli tjock och kraftig. Dess ovanjordiska slingrande skott är strävåriga och klättrar med hjälp av klängen som skruvar sig i topparna runt sitt klätterfäste. Bladen är flikiga med tre till fem flikar. Blommorna är enkönade men på samma individ växer både han- och honblommor, den är en sambyggare, och blommorna är små och vita till gulvita. Bären är svarta. Det finns en släkting som också kan finnas växande i Sverige, den röda hundrovan *B. dioica*, som skiljs från den vita hundrovan (*B. alba*) bland annat genom att den har han- respektive honblommor på skilda plantor, dvs är dioik, och har röda bär.

Text: Lena Ansebo, NordGen

Källor

Anderberg 2000. Den virtuella floran. <http://linnaeus.nrm.se/flora/di/cucurbita/bryon/bryoalb.html>
Lindman, C.A.M. 1917-1926. "59. Hundrova, *Bryonia alba* L." Nordens Flora. Digitaliserad inom

Projekt Runeberg. <http://runeberg.org/nordflor/59.html>

Ljung, Tomas. "Hundrovan *Bryonia alba* i Dalarna". Trollius nr 36:13, Dalarnas Botaniska Sällskap. <http://www.dalafloren.se/trollindex.htm>

Persson, Ann-Sofie. 2005. "Hundrova (*Bryonia alba* L.)". Uppsats inom kursen Farmakognosi, 5p, Avd. för farmakognosi, Uppsala Universitet.